

Pismo wysłano
dnia 25.06.2018

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

03906018

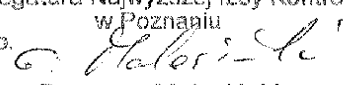
LPO.410.009.03.2018

Poznań, dnia 25 czerwca 2018 r.

Pan
Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, przesyła w załączeniu wystąpienie pokontrolne opracowane po kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu w ramach tematu kontroli „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w latach 2015 – 2018”.

Zał. 1

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Poznaniu
z up.
Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.009.03.2018

P/18/080

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/080 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w latach 2015-2018
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
<i>Kontrolerzy</i>	1. Mirosław Babkiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/69/2018 z dnia 9 kwietnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Aleksandra Koszarek, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/70/2018 z dnia 9 kwietnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, al. Niepodległości 34 kod: 61-714 Poznań (dalej: Urząd lub UMWW)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego (dalej: Marszałek) (dowód: akta kontroli str.506)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rozdysponowanie przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego (dalej również: SWW) środków publicznych przeznaczonych na wdrażanie inicjatywy LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (dalej: PROW 2014-2020).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia prawidłowe przygotowanie Samorządu Województwa Wielkopolskiego do realizacji tej inicjatywy w ramach PROW 2014-2020, a także sposób wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (dalej: LSR) do dofinansowania w ramach inicjatywy LEADER. Zarząd Województwa Wielkopolskiego (dalej: Zarząd Województwa, ZWW) przestrzegał postanowień umów ramowych zawartych z lokalnymi grupami działania (dalej: LGD). Efekty rozdysponowania przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2020 były zgodne z założeniami PROW 2014-2020 oraz postanowieniami umów ramowych.

Na sformułowanie tej oceny nie miały wpływu, z uwagi na skalę i charakter, stwierdzone nieprawidłowości, które w szczególności polegały na przypadkach nieprzestrzegania obowiązujących terminów weryfikacji i rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy oraz o płatność.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej lub częściowej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji inicjatywy LEADER w ramach PROW 2014-2020

Opis stanu faktycznego

1.1. W Urzędzie, realizacją zadań z zakresu programów rozwoju obszarów wiejskich, w tym z zakresu wsparcia dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, zajmował się Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich (dalej: Departament lub Departament PROW)². Zadania te zostały określone w regulaminie organizacyjnym Departamentu³ i w poszczególnych zakresach czynności jego pracowników. Były to m.in. obowiązki informacyjne, promocja, a także monitorowanie i ocena realizacji działania. Regulamin organizacyjny Departamentu był zmieniany w dniach 28 i 30 października 2015 r. oraz w dniu 17 stycznia 2018 r.⁴. Zmiany te polegały na dostosowaniu struktury organizacyjnej do potrzeb nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, w tym, w zakresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

(dowód: akta kontroli str. 5-132)

1.2. Dwaj pracownicy Departamentu PROW⁵ byli przedstawicielami Samorządu Województwa Wielkopolskiego w Grupie Tematycznej ds. podejścia LEADER (dalej: GTL)⁶. Uczestniczyli oni we wszystkich posiedzeniach GTL. Naczelnik Wydziału Wdrażania i Pomocy Technicznej w Departamencie wyjaśnił, że posiedzenia GTL, w których uczestniczą przedstawiciele stron zaangażowanych we wdrażanie podejścia LEADER, Instytucja Zarządzająca - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: MRiRW), Agencja Płatnicza - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR), przedstawiciele LGD, samorządów służą wymianie informacji na temat bieżącej sytuacji, m.in. w zakresie planowanych i podejmowanych działań MRiRW oraz ARiMR. Niektóre zmiany w procedurach czy aktach prawnych mogły być konsekwencją ustaleń na tych posiedzeniach. Omawianie stanu wdrażania programu, jak i prezentowanie uwag czy spraw do rozwiązania (z poziomu regionów przez LGD i samorządu) stwarzało także możliwość wypracowania wspólnie rozwiązań, choć nie wszystkie sprawy są wyjaśniane czy podejmowane.

(dowód: akta kontroli str. 288-308, 321-326, 578-581)

1.3. Zarząd Województwa Wielkopolskiego upoważnił dwie osoby: Dyrektora Departamentu⁷ i Zastępcę Dyrektora Departamentu⁸ do załatwiania spraw związanych z działaniem LEADER. Zakres tych upoważnień obejmował jednoosobowe dokonywanie czynności wykonywanych przez samorząd województwa w ramach działań i poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 134-199)

² W myśl § 31 Regulaminu organizacyjnego Urzędu, przyjętego uchwałą nr 828/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 lipca 2015 r.

³ Wprowadzonym zarządzeniem nr 19/13 Marszałka z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Departamentu.

⁴ Na mocy zarządzeń Marszałka: nr 40/2015 z dnia 28 października 2015 r., nr 42/2015 z dnia 30 października 2015 r. i nr 4/2018 z dnia 17 stycznia 2018 r.

⁵ W tym: Naczelnik Wydziału Wdrażania i Pomocy Technicznej i zastępca - Kierownik Oddziału Wdrażania i Umów.

⁶ Działającej przy Grupie Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, powołanej uchwałą nr 4 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 12 października 2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw współpracy i komunikacji w ramach KSOW

⁷ Byli to: Dyrektorzy Departamentu: Marek Czaplicki (od 6 lipca do 7 października 2015 r.) i Izabela Mroczek (od 8 października 2015 r.).

⁸ Byli to: Zastępcy Dyrektora Departamentu: Marek Czaplicki (od 8 października 2015 r.), Anita Kędziora (od 16 lipca 2015 r.), Konrad Wojciechowski (od 30 czerwca 2016 r.) i Robert Mikołajczak (od 22 czerwca 2017 r.).

Pracownicy Urzędu, którym przypisano zadania związane z realizacją działania LEADER (w ramach PROW 2014-2020), przeszli szkolenia z zakresu jego działania m.in. polegające na upowszechnianiu wiedzy o nim, działań komunikacyjnych, jak również szkolenia z zakresu unijnych przepisów i polityki dotyczącej niedyskryminacji oraz niepełnosprawności. W latach 2015 – 2017, pracownicy Urzędu uczestniczyli w 29 szkoleniach, których przedmiotem było m.in.: przeprowadzanie czynności kontrolnych, rozpatrywanie odwołań, rozpatrywanie, stwierdzanie i raportowanie nieprawidłowości/błędów w ramach działań objętych PROW 2014-2020, obsługa wniosku o przyznanie pomocy dla działania 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER dla poddziałania 19.1, 19.2, 19.3 i 19.4, procedura zmiany przeznaczenia dóbr, wyremontowanych lub wybudowanych budynków lub budowli w całości lub w części/przeniesienia praw własności lub posiadania nabytych dóbr objętych operacją/zwolnienia ze zobowiązań w wyniku zaistnienia okoliczności o charakterze siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności w ramach działań PROW 2014-2020 wdrażanych przez podmioty zewnętrzne, sporządzanie i poprawa dokumentów finansowo-księgowych oraz ustalanie nienależnie, nadmiernie pobranych środków publicznych w ramach działań objętych PROW 2014-2020, postępowanie z dokumentami prawnego zabezpieczenia umowy w ramach działań objętych PROW 2014-2020, udzielanie pomocy de minimis w ramach PROW 2014-2020, zasady obsługi wniosków o wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, monitorowanie terminowości składania wniosków o płatność oraz ankiet/sprawozdań w ramach działań objętych PROW 2014-2020, podstawy księgowości w aspekcie rozliczania projektów unijnych, kontrola zamówień publicznych i nowelizacja Prawa zamówień publicznych 2016, wyodrębniona ewidencja księgową projektów unijnych, monitorowanie terminowości składania wniosków o płatność, rozpatrywanie, stwierdzenie i przekazywanie informacji o nieprawidłowościach, zmiana i rozwiązanie umowy w ramach działań objętych PROW 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 508-509)

Liczba i zakres szkoleń dla pracowników Departamentu wykonujących zadania związane z realizacją działania LEADER w ramach PROW 2014-2020, w tym upowszechniania wiedzy o tym działaniu⁹, były adekwatne do zgłaszanych potrzeb. Pracownicy Departamentu i ich przełożeni, zaangażowani w realizację działania LEADER, zostali przeszkoleni z otrzymanych od ARiMR procedur. Dodatkowo pracownicy ci zgłosili potrzebę szkoleń z zakresu pomocy de minimis, ustawy Prawo zamówień publicznych oraz rachunkowości. Szkolenia te zostały zorganizowane przez UMWW i sfinansowane ze środków pomocy technicznej.

(dowód: akta kontroli str. 592-609, 625-677)

W latach 2015-2018 zadania związane z działaniem LEADER realizowane były przez odpowiednio: 108, 68, 65 i 64 pracowników. Pracownicy ci posiadali wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe we wdrażaniu programów unijnych, w tym inicjatywy LEADER w ramach PROW 2007-2013 (a w odniesieniu do pracowników Urzędu, których zadaniem było upowszechnianie wiedzy o PROW 2014-2020, także w obszarze public relations lub praktyki dziennikarskiej).

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wyjaśnił, że spadek zatrudnienia w Departamencie spowodowany był niższym poziomem środków przeznaczonych na Pomoc Techniczną PROW 2014-2020. Jednocześnie wyszczególnił podjęte przez SWW kroki¹⁰ w celu zwiększenia puli środków pomocy technicznej, które w

⁹ Za wyjątkiem pracowników pośrednio zaangażowanych w realizację działania LEADER, tj. zatrudnionych w komórkach obsługi prawnej, księgowej, kadrowej, informatycznej

¹⁰ Były to m. in. działania polegające na zwróceniu się do parlamentarzystów oraz europarlamentarzystów Województwa Wielkopolskiego, Prezesa Rady Ministrów z prośbą o interwencję i poparcie działań Samorządu w celu alokacji środków,

rezultacie doprowadziły do zwiększenia kwoty środków na wynagrodzenia o 2,3 mln euro.

(dowód: akta kontroli str. 287, 330-345, 592-609)

W zakresach czynności/zadań pracowników Departamentu uwzględniono zadania związane z realizacją działania LEADER¹¹.

(dowód: 570-577)

W kontrolowanym okresie Dyrektor Departamentu, do którego należało realizowanie działania LEADER, zgłaszała potrzeby wzmocnienia kadrowego w celu pełnej realizacji zadań w ww. zakresie. Zgłaszając te potrzeby Dyrektor Departamentu wskazała na ilość zadań nałożonych na samorząd województwa w związku z realizacją PROW 2014-2020. W Departamencie zwiększono o pięć liczbę etatów.

(dowód: akta kontroli str. 610, 3524)

1.4. W latach 2015-2018 Samorząd Województwa Wielkopolskiego podejmował działania komunikacyjne odnoszące się do działania LEADER.

Departament Polityki Regionalnej prowadził w Urzędzie „Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich” (dalej: Punkt). Były w nim dostępne m.in. materiały informacyjne na temat PROW 2014-2020, w tym wydawany przez Samorząd Województwa kwartalnik „Nasza Euro PROWincja”, który zawierał m.in. bieżące informacje z zakresu przygotowania do wdrażania, a następnie realizacji PROW 2014-2020. W punkcie informacyjnym był także dostępny, wydawany w Urzędzie miesięcznik „Monitor Wielkopolski”, zawierający m. in. materiały promujące PROW. Pozycje te były dostępne na internetowej stronie Urzędu. W latach 2015-2018 (I kwartał), pracownicy Punktu brali udział w warsztatach i szkoleniach z zakresu obsługi klienta, diagnozy potrzeb klienta Punktu, upraszczania języka dokumentacji konkursowej Funduszy Europejskich, wystąpień publicznych w kontekście informowania o Funduszach Europejskich, w tym przygotowywania profesjonalnej prezentacji w Power Point, trudnych sytuacji w urzędzie – jak reagować na skargi, wzburzenie i krytykę interesantów, radzenie sobie z emocjami i stresem w pracy z klientem.

(dowód: akta kontroli str. 5-67, 821-826)

SWW, w celu poinformowania społeczeństwa, beneficjentów/potencjalnych beneficjentów o działaniu LEADER, w tym o warunkach i zasadach udzielania pomocy w 2016 i 2017 r. publikował materiały w prasie o zasięgu krajowym i regionalnym – po 11 wydań w każdym roku Monitora Wielkopolskiego, w nakładzie około 190 000 egzemplarzy miesięcznie¹². W 2017 r. opublikowano artykuł dotyczący wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w trzynastu tygodnikach o zasięgu lokalnym oraz w dwóch wydaniach w prasie o zasięgu regionalnym w łącznym nakładzie 2 053 480 egzemplarzy. W latach 2016-2017 wyemitowano 8 numerów biuletynu KSOW województwa wielkopolskiego pn. „Nasza Euro PROWincja” – nakład jednego wydania wynosił 1800 egzemplarzy¹³, informacje na temat działania LEADER udostępnione były na stronie internetowej

podjętych prac na posiedzeniu Komisji Monitorującej PROW 2014-2020, Konwencie Marszałków Województw RP w Luboradzy oraz spotkaniu zespołu roboczego ds. PROW 2014-2020 przy Konwencie Marszałków Województw RP.

¹¹ Poprzez wskazanie zadań z zakresu PROW 2014-2020.

¹² Materiały były również udostępnione na stronie internetowej jednostki regionalnej KSOW w województwie wielkopolskim, pod adresem: <http://wielkopolskie.ksow.pl/publikacje/monitorwielkopolski.html>.

¹³ Publikacja została dostarczona do 300 odbiorców – jednostek samorządu terytorialnego, lokalnych grup działania oraz Partnerów KSOW – była dystrybuowana podczas wydarzeń targowych i szkoleniowych oraz udostępnione w wersji elektronicznej pod adresem: <http://wielkopolskie.ksow.pl/publikacje/biuletyn.html>.

Urzędu www.prow.umww.pl¹⁴ – łączna liczba odwiedzin strony w latach 2015-2017 wyniosła 13 654¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 827-870)

Samorząd Województwa Wielkopolskiego informował LGD funkcjonujące na terenie województwa o działaniach w ramach inicjatywy LEADER przede wszystkim poprzez szkolenia. W latach 2015-2017 w siedmiu szkoleniach zorganizowanych i przeprowadzonych przez Urząd uczestniczyło łącznie 368 przedstawicieli z 34 i 31 LGD w 2015 r. oraz 29 LGD w latach 2016 - 2017, w tym:

- a) w 2015 r. 147 przedstawicieli LGD uczestniczyło w trzech szkoleniach przeprowadzonych przez pracowników UMWW, których przedmiotem było: „Przygotowanie wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność dla poddziałania 19.1 Wsparcie przygotowawcze w ramach PROW na lata 2014-2020”,¹⁶ „Konkurs na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”¹⁷ i „Konkurs na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”,
- b) w 2016 r. 96 przedstawicieli LGD uczestniczyło w dwóch szkoleniach, tj. w przeprowadzonym przez pracowników UMWW dotyczącym: „Oceny zasadności ekonomicznej operacji na podstawie biznesplanu w poddziałaniu 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach rozwoju lokalnego” oraz [2] w przeprowadzonym przez pracowników ARiMR dotyczącym: „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”,
- c) w 2017 r. 125 przedstawicieli LGD uczestniczyło w dwóch szkoleniach przeprowadzonych przez pracowników UMWW poświęconych: „Wdrażaniu poddziałania 19.2 - wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność i 19.3 - Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” oraz „Wsparciu na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.

Ponadto SWW informował LGD o działaniach w ramach inicjatywy LEADER¹⁸ poprzez:

- a) prowadzenie strony internetowej Departamentu,
- b) przekazywanie informacji o istotnych sprawach związanych z działaniem LEADER,
- c) wyjaśnianie trudności interpretacyjnych związanych z realizacją LSR,
- d) ujednoczenie zasad komunikacji z LGD,
- e) wydawanie zaleceń dla LGD w sprawach nieuregulowanych w przepisach,
- f) informowanie LGD o postępie w realizacji LSR.

(dowód: akta kontroli str.407-410)

Przeprowadzone szkolenia, warsztaty, seminaria i kursy na temat działania LEADER, dedykowane LGD nie uwzględniały w swoich programach prowadzenia

¹⁴ Obecnie www.dprow.umww.pl.

¹⁵ Liczba unikalnych użytkowników wyniosła 7 703.

¹⁶ W tym pracownicy: Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią, Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

¹⁷ Osobami szkolącymi byli również pracownicy Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią, Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

¹⁸ Działania prowadzone w sposób ciągły od 2015 r.

zajęć w sposób praktyczny/warsztatowy, który angażowałby uczestników, odbywały się w siedzibie Urzędu.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że szkolenia odbywają się w siedzibie Urzędu, który dysponuje pomieszczeniami mogącymi pomieścić większą liczbę osób. Departament ma znaczne ograniczenia kadrowe i czasowe, co uniemożliwia przeprowadzanie spotkań w mniejszym gronie. Szkolenia adresowane do wszystkich LGD zapewniają jednolitą formę przekazu i możliwość omówienia najistotniejszych zagadnień w szerokim gronie, co zapewnia sprawne i jednolite wdrażanie działania.

(dowód: akta kontroli str. akta kontroli str. 407-410, 570-571)

Plany operacyjne Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2015 i 2016-2017 w zakresie działania 8 Plan komunikacyjny PROW 2014-2020 dla województwa wielkopolskiego, a także Plany operacyjne Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2015 i 2016-2017 (z wyłączeniem działania 8 Plan komunikacyjny) dla województwa wielkopolskiego, zawierały operacje związane z wdrażaniem działania LEADER, w tym jego promocją i zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem/terminem. Operacje te dotyczyły:

- a) szkoleń: (1) w zakresie poddziałania 19.1 Wsparcie przygotowawcze w ramach PROW na lata 2014-2020, (2) dla LGD jako beneficjentów PROW 2014-2020 dotyczące konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, (3) dla potencjalnych beneficjentów PROW 2014-2020. Celem szkoleń było zwiększenie poziomu wiedzy ogólnej i szczegółowej dotyczącej PROW 2014-2020, w tym zapewnienie informacji dotyczącej warunków i trybu przyznawania pomocy dla potencjalnych beneficjentów w zakresie praktycznej wiedzy i umiejętności o sposobie przygotowania wniosków, biznesplanów oraz wniosków o płatność;
- b) szkoleń dla LGD mających na celu dostarczenie informacji oraz zwiększenie wiedzy i praktycznych umiejętności w zakresie przygotowywania projektów i wniosków w ramach poszczególnych działań PROW wdrażanych przez SWW;
- c) szkoleń i działań na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla LGD mających na celu ich wsparcie w zakresie poszukiwania partnerów do współpracy oraz podnoszenie kompetencji;
- d) Dożynek Prezydenckich w Spale w 2015 r. i 2016 r. mających na celu promowanie osiągnięć w dziedzinie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, a także wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy rolnikami i producentami. Celem operacji było także zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi, w tym obrzędowości związanej ze zbiorem plonów;
- e) Dnia Św. Marcina w Brukseli mającego na celu promocję regionalnego dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionalnych produktów wysokiej jakości, a także promocję działań i aktywności wielkopolskich LGD-ów na forum międzynarodowym;
- f) Targów Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon w Poznaniu mających na celu promocję oferty turystycznej obszarów wiejskich Województwa Wielkopolskiego;
- g) Międzynarodowych Targów Turystyki Wiejskiej AGROTRAVEL w Kielcach mających na celu promocję oferty turystycznej obszarów wiejskich Województwa Wielkopolskiego oraz regionalnego dziedzictwa kulturowego i kulinarnego;
- h) Międzynarodowych Targów Turystycznych we Wrocławiu mających na celu promocję oferty turystycznej obszarów wiejskich Województwa

Wielkopolskiego oraz wsparcie LGD i samorządów lokalnych w nawiązywaniu kontaktów;

- i) udziału w krajowych i zagranicznych wydarzeniach związanych z promocją turystyki wiejskiej oraz dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, a także dobrych praktyk samorządowych w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz organizacji wizyt przedstawicieli państw i regionów w Wielkopolsce mających na celu wymianę wiedzy i doświadczeń, wymianę dobrych praktyk związanych z rozwojem rolnictwa i obszarów wiejskich, promocję działań i aktywności wielkopolskich LGD-ów na forum krajowym i międzynarodowym, promocję turystyki wiejskiej, dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, dobrych praktyk samorządowych.

(dowód: akta kontroli str.871-1030)

SWW, prowadząc działania informacyjne i promocyjne na temat działania LEADER, zapewnił dostęp do informacji osobom niepełnoprawnym, poprzez zgodność stron internetowych www.dprow.umww i www.umww.pl ze standardem WCAG 2.0¹⁹ oraz dostosowanie budynku Urzędu do potrzeb osób niepełnosprawnych²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 592-609, 678-684)

1.5 Realizowane działania komunikacyjne były poddawane systematycznemu i ciągłemu monitoringowi oraz ewaluacji pod względem skuteczności i efektywności, w sposób przewidziany w Strategii komunikacji PROW 2014-2020. SWW²¹ opracowywał miesięczne²² i półroczne informacje z realizacji planów operacyjnych oraz sprawozdania: roczne z realizacji planów działania i dwuletnie z realizacji planów operacyjnych. Ww. informacje i sprawozdania zostały przekazane do Jednostki Centralnej KSOW i następnie przekazane do Instytucji Zarządzającej, celem przeprowadzenia ewaluacji w tym obszarze. W okresie objętym kontrolą NIK nie były znane wyniki ewaluacji.²³

(dowód: akta kontroli str. 592-609, 886-1030)

1.6. Samorząd Województwa Wielkopolskiego wywiązywał się ze zobowiązań wynikających z umowy zawartej z agencją płatniczą²⁴ w odniesieniu do przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową, w szczególności dokumentów związanych z realizacją zadań w ramach działania LEADER.

Bezpieczeństwo informacji, danych i dokumentów związanych z wykonywaniem zadań delegowanych związanych z wdrażaniem działania LEADER zapewniono

¹⁹ Załącznik nr 4 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247). SW w dniu 10 lipca 2017 r. zobowiązał LGD do stosowania ww. rozporządzenia i dostosowania stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

²⁰ Wejście do budynku znajduje się na poziomie chodników, przy wejściu głównym znajdują się wyznaczone i oznakowane drzwi z dostępem do domofonu i automatycznego otwierania. Wszystkie kondygnacje są dostępne dla osób niepełnosprawnych poprzez windy, sala sesyjna jest wyposażona w pętlę indukcyjną umożliwiającą komunikację z osobami słabo słyszającymi.

²¹ Będąca jednostką regionalną, w rozumieniu art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627 ze zm.), dalej ustawa o PROW.

²² Do 26 lipca 2017 r.

²³ SW w odpowiedzi na pismo MRiRW nr PT.ZK.666.56.2017 z dnia 14 lipca 2017 r. przesłał ankietę otrzymaną z Komisji Europejskiej, która miała na celu zebranie opinii na temat osiągniętych wyników Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich (dalej:ESROW) oraz zidentyfikowanie obszarów możliwych do usprawnienia. Szczegółowe pytania zawarte w ankiecie obejmowały działania ESROW oraz Europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, w tym wsparcia ewaluacji PROW i podnoszenia jakości jego wdrażania.

²⁴ Tj. umowy, o której mowa w pkt 1.C.1 ppkt i załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro, Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18. Rozporządzenie nr 907/2014 jest rozporządzeniem delegowanym, uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013.

poprzez: wdrożenie Polityki Bezpieczeństwa Informacji²⁵ (aktualizowanej zarządzeniami Marszałka Województwa Wielkopolskiego), wyznaczenie Administratora Bezpieczeństwa Informacji, Administratora Systemów Informatycznych, Administratora Bezpieczeństwa Teleinformatycznego, powołanie Zespołu Sterującego ds. Bezpieczeństwa Informacji, przetwarzanie danych osobowych przez osoby ²⁶upoważnione przez Administratora Danych Osobowych, prowadzenie rejestru danych osobowych i rejestru osób upoważnionych, wdrożenie zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego podjął działania w celu wdrożenia RODO, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE²⁷, w tym przeszkolił pracowników Urzędu Marszałkowskiego²⁸, dokonał analizy istniejących procedur, braków w regulacjach wewnętrznych w kontekście ich zgodności z RODO, opracował projekt znowelizowanej Polityki Bezpieczeństwa Informacji, opracował projekt Zarządzenia Marszałka Województwa Wielkopolskiego w sprawie wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Nie przeprowadził natomiast audytu przygotowawczego oraz nie podjął działań w celu zastosowania mechanizmu certyfikacji lub opracowania kodeksu postępowania.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wyjaśnił, że nie przeprowadzono audytu bowiem prowadzona dokumentacja dotycząca ochrony danych osobowych pozwoliła na zidentyfikowanie wszelkich obszarów w tym zakresie. Odnośnie mechanizmu certyfikacji i kodeksu postępowania, Wicemarszałek podał, że na chwilę obecną w Polsce nie wyznaczono organu nadzorczego, o którym mowa w RODO. Ponadto zgodnie z art. 40 ust. 2 RODO Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego nie jest podmiotem uprawnionym do opracowania kodeksu postępowania.

(dowód: akta kontroli str.592-609)

1.7. Zarząd Województwa powołał w dniu 17 grudnia 2015 r. Komisję dokonującą wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” (dalej: Komisja). Określenie zasad działania Komisji odbyło się zgodnie z art. 3 ust. 1-4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności²⁹. Zarząd Województwa w uchwale nr 1417/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r.: wyznaczył 15 członków komisji, ze składem uwzględniającym odpowiedni udział (jedną trzecią) ekspertów, przewodniczącego i jego zastępcę będących przedstawicielami Zarządu Województwa a także ustalił regulamin działania komisji, normujący zasady jej funkcjonowania, w tym podział zadań między członków komisji i zasady wynagradzania członków komisji będących ekspertami.

(dowód: akta kontroli str. 200-211, 231-233)

1.8. Zarząd Województwa stosownie do art. 57 ust. 2 ustawy PROW powołał, w drodze uchwały³⁰, organ opiniotwórczo - doradczy pod nazwą: „Grupa Robocza ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w województwie wielkopolskim” (dalej:

²⁵ Opracowana w szczególności zgodnie z wymogami ustaw: z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie gminnym, 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

²⁶ Osoby te są przeszkolone w zakresie ochrony danych osobowych.

²⁷ Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016.

²⁸ 1024 osoby.

²⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 140 (dalej: ustawa o RLKS).

³⁰ Uchwała nr 767/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 lipca 2015 r.

Grupa). W skład Grupy wchodził przedstawiciele podmiotów działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Regulamin działania Grupy został przyjęty w dniu 16 września 2015 r.³¹. Grupa opiniowała: propozycje do planu działania KSOW, propozycje zmian do tego planu oraz dwuletnich planów operacyjnych i ich zmian, na poziomie województwa, sprawozdania i informacje, sporządzane na podstawie planu działania w ramach okresowego przeglądu realizacji tego planu i dwuletnich planów operacyjnych, a także wydawała rekomendacje w sprawie ich zmian na poziomie województwa, podejmując w tych sprawach: w 2015 r. dwie uchwały, w 2016: dziewięć uchwał, w 2017 r.: osiem uchwał i w 2018 r. (do dnia 20 kwietnia): pięć uchwał.

(dowód: akta kontroli str. 309-320)

1.9. Przygotowanie wdrażania działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 nie było przedmiotem kontroli i audytu wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 1121-1127)

1.10. Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wyjaśnił, że główne bariery w realizacji zadań związanych z wdrażaniem działania LEADER polegały w pierwszym rzędzie na opóźnieniu procesu wdrażania bieżącej perspektywy finansowej datowanej na 1 stycznia 2014 r., który rozpoczął się pod koniec 2016 r. W konsekwencji, LGD zaplanowały większość naborów wniosków o przyznanie pomocy na lata 2017 – 2018. Duża ilość wniosków przekazana do ZWW, przy ograniczonych zasobach kadrowych, powoduje, że niemożliwa jest ich ocena w terminie wskazanym w rozporządzeniu wykonawczym. Kolejną kwestią jest szereg wątpliwości interpretacyjnych, w tym interpretacja rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013³², dotycząca definicji grup interesów, ujednoczona w wydanych przez MRiRW wytycznych z dnia 21 marca 2017 r. nr 3/1/2017, w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji przez lokalne grupy działania. Ponadto, na samorządy województw nałożona została konieczność weryfikacji poprawności oceny dokonywanej przez Radę LGD, w tym poprawności przyznawania punktów za kryteria mierzalne oraz szczegółowa weryfikacja wszystkich wniosków z danego naboru, co znacznie wydłuża proces oceny dokumentacji. Dodatkowe czynności kontrolne, takie jak np.: w zakresie potwierdzenia czy LGD świadczy bezpłatne doradztwo dotyczące przygotowywania wniosków należy zbadać, czy odsetek liczby wnioskodawców, którym LGD udzieliła doradztwa i z którymi została zawarta umowa przyznania pomocy w stosunku do liczby wnioskodawców, którym LGD udzieliła doradztwa jest zadawalający w porównaniu ze średnią dla województwa, nałożone zostały wytycznymi MRiRW z 2 października 2017 r. nr 6/4/2017 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-2020, które znacznie przekraczają zakres zobowiązań obu stron umowy ramowej. Z kolei wydane przez MRiRW w dniu 18 sierpnia 2018 r. Wytyczne 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji spowodowały konieczność aneksowania umów ramowych w zakresie planowanych do osiągnięcia wskaźników. Kolejną barierą jest

³¹ Uchwała nr 1/2015 Grupy Roboczej z dnia 16 września 2015 r.

³² z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320, ze zm), dalej: rozporządzenie nr 1303/2013.

wprowadzenie przez ARiMR z opóźnieniem – październik 2016 r. - książki procedur dla poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w zakresie operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD oraz operacji własnych LGD (wielokrotnie aktualizowana) oraz dla poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w zakresie projektów grantowych - kwiecień 2017 r. Natomiast podpisanie umów ramowych nastąpiło 17 maja 2016 r. i od tego dnia możliwe było ogłaszanie naborów. Utrudnieniem we wdrażaniu działania jest brak systemu informatycznego do obsługi wniosków, który miał być udostępniony przez ARiMR na początku wdrażania programu, jednak dotychczas nie doszło do jego uruchomienia. Istotnym problemem jest także brak szybkiej aktualizacji dokumentów aplikacyjnych, formularzy umów oraz procedur w sytuacjach spowodowanych zmianą prawodawstwa. Wicemarszałek jako przykład podał, wydane w lutym 2018 r. przez MRiRW rozporządzenie w sprawie wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy i pomocy technicznej, a ARiMR nie przekazała zaktualizowanych formularzy umów o przyznaniu pomocy. Samorządy województw nie otrzymały także żadnej informacji na temat przewidywanej zmiany dokumentów w związku z wejściem w życie przepisów RODO.

(dowód: akta kontroli str. 592-609)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie samorządu województwa wielkopolskiego do realizacji inicjatywy LEADER w ramach PROW 2014-2020. Potencjał kadrowy Urzędu był wystarczający do prawidłowej i terminowej realizacji zadań w tym zakresie. W wyniku rzetelnie realizowanej Strategii komunikacji PROW 2014-2020 oraz dwuletnich planów operacyjnych KSOW zapewniono społeczeństwu, beneficjentom oraz LGD odpowiednie informacje na temat działania LEADER.

2. Wybór LSR do dofinansowania w ramach inicjatywy LEADER

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zarząd Województwa stosował opracowany przez MRiRW na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o RLKS, regulamin konkursu na wybór lokalnej strategii rozwoju kierowanego przez społeczność w ramach inicjatywy LEADER oraz właściwy formularz umowy ramowej na realizację ww. strategii.

(dowód: akta kontroli str. 212-230)

2.2. Ogłoszenie o konkursie na wybór strategii rozwoju lokalnego przez społeczność zostało przez Zarząd Województwa zatwierdzone i przyjęte do stosowania w dniu 8 października 2015 r.³³. Ogłoszenie zawierało wszystkie informacje określone w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o RLKS, a także wyznaczony zgodnie z art. 8 ust. 2 tej ustawy termin składania wniosków o wybór LSR (od 10 listopada do 30 grudnia 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 234-282)

³³ Uchwała nr 1134/2015 Zarządu Województwa z dnia 8 października 2015 r. ws. ogłoszenia konkursu, przyjęcia regulaminu konkursu i wzorów dokumentów na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

2.3. Ww. ogłoszenie o konkursie i regulamin wraz z załącznikami zostały, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 4 ustawy o RLKS, podane w dniu 8 października 2015 r. do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 236)

2.4. Wnioski o wybór LSR spełniały wymogi określone w art. 10 ust. 1 ustawy o RLKS, tj. zostały złożone w terminie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie, zawierały nazwę i adres wnioskodawcy oraz LSR.

(dowód: akta kontroli str. 283-285)

2.5. Komisja terminowo, zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy o RLKS, w dniu 21 kwietnia 2016 r., wybrała w drodze uchwały 31 strategii rozwoju lokalnego spośród, z czego 29 dotyczyło działania LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a dwie – Lokalnych Grup Rybackich w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020³⁴. Stosowna informacja o wyborze wszystkich ww. strategii została w dniu 21 kwietnia 2016 r. zamieszczona na internetowej stronie Urzędu.

Niewybranie dwóch wniosków do finansowania LSR w ramach działania LEADER wynikało z ograniczonego budżetu w ramach PROW³⁵.

Komisja poinformowała wnioskodawców o wyniku wyboru, przesyłając kopię uchwały o wyborze LSR, zawierającą elementy wymienione w § 9 pkt 18 Regulaminu konkursu.

LGD nie wniosły do sądu administracyjnego skarg na uchwałę komisji w sprawie wyboru LSR.

(dowód: akta kontroli str. 586-591)

2.6. Badaniem prawidłowości wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęto LSR sporządzoną przez Stowarzyszenie „Dolina Notec” (dalej: SDN) oraz LSR sporządzoną przez Wielkopolską Lokalną Grupę Działania „Kraina Lasów i Jezior” (dalej: WLGD).

Wyboru tych LSR dokonano zgodnie z art. 5 ustawy o RLKS oraz art. 33 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013. a także zgodnie z postanowieniami Regulaminu konkursu na wybór LSR oraz prawidłowo przeprowadzonej oceny formalnej i merytorycznej LSR.

(dowód: akta kontroli str. 582-583)

2.7. Zarząd Województwa zatwierdził w dniu 21 kwietnia 2016 r. listę ocenionych LSR i w dniu 17 maja 2016 r. zawarł z LGD umowy ramowe.

W przypadku uzyskania przez LSR nie więcej niż 172 punktów lub nie więcej niż 196 punktów, wnioskowane przez LGD kwoty wsparcia zostały obniżone o odpowiednio 5% lub 10%, zgodnie z § 9 ust. 13 Regulaminu konkursu na wybór LSR³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 584-585)

2.8. Jedenaście LSR zostało wybranych przez Zarząd Województwa pod warunkiem wprowadzenia zmian zapewniających otrzymanie w ramach oceny każdego kryterium wyboru co najmniej minimalnej liczby punktów, której uzyskanie było niezbędne do wyboru LSR. W tych przypadkach, umowy ramowe były zawierane pod warunkiem wprowadzenia, w terminie 30 dni od jej zawarcia, zmian w LSR. Zarząd Województwa dokonał sprawdzenia czy LGD wywiązała się z wynikającego z art. 14 ust. 3 ustawy o RLKS obowiązku poprawienia LSR.

³⁴ Łącznie zostało złożonych 34 LSR, dwie w ramach działania LEADER i jedna w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” nie zostały wybrane.

³⁵ Nie zostały wybrane LSR z najniższą liczbą punktów.

³⁶ Dot. Stowarzyszeń: Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania, „Solidarni w Partnerstwie”, „Unia Nadwarciańska”, Lokalna Grupa Działania KOLD.

(dowód: akta kontroli str. 584-585)

2.9. Wybór LSR oraz zawieranie umów ramowych w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 nie było przedmiotem kontroli i audytu wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 1121-1127)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób wyboru przez samorząd województwa wielkopolskiego LSR do dofinansowania w ramach inicjatywy LEADER. Objęte kontrolą LSR zostały wybrane przez zarząd województwa wielkopolskiego zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami.

3. Przestrzeganie postanowień umów ramowych zawartych pomiędzy Samorządem Województwa Wielkopolskiego a Wielkopolską Lokalną Grupą Działania "Kraina Lasów i Jezior" oraz Stowarzyszeniem „Dolina Noteci”

3.1. Zarząd Województwa dokonał pozytywnej weryfikacji oceny racjonalności harmonogramu realizacji planu komunikacji na 2017 r., przedłożonego przez WLGD i SDN, z zachowaniem terminów określonych § 5 ust. 1 pkt 27 umowy ramowej. Wobec braku postanowień w umowie ramowej odnośnie do zakresu informacji, które mają być przekazywane w ww. harmonogramie oraz konieczności pozyskania przez ZWW danych do oceny jego racjonalności, Departament opracował wzór harmonogramu realizacji planu komunikacji. Wzór ten zawiera m.in. informacje dotyczące celu i nazwy działania komunikacyjnego, jego adresatów i środków przekazu, zakładanych (zrealizowanych) wskaźników realizacji działania, planowanych (zrealizowanych) efektów działań komunikacyjnych oraz planowanych lub poniesionych kosztach działania.

(dowód: akta kontroli str. 1128-1160)

3.2. Zarząd Województwa dokonał analizy sprawozdań z realizacji LSR za 2016 r. złożonych przez WLGD i SDN, w terminie określonym w § 6 pkt 2 umowy ramowej. Analiza sprawozdań z realizacji LSR za 2017 r. wykazała, że:

a) sprawozdanie złożone przez SDN w dniu 1 marca 2018 r. wymagało uzupełnień m.in. w zakresie zgodności z: aktualną wersją LSR, informacją o przeprowadzonych kontrolach, finansową realizacją celów oraz przedsięwzięć, rzeczową realizacją wskaźników obowiązkowych w zakresie PROW 2014-2020. Zarząd Województwa w dniach 12 marca 2018 r., 13 kwietnia 2018 r. oraz 23 maja 2018 r. wezwał SDN do uzupełnienia ww. braków. Do zakończenia kontroli NIK ZWW nie zaakceptował złożonego sprawozdania;

b) sprawozdanie złożone przez WLGD w dniu 5 marca 2018 r.³⁷ wymagało uzupełnień m.in. w zakresie poziomu realizacji podpisanych umów dla przedsięwzięcia 1.1.2. wskaźnik „Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne. Zarząd Województwa pismem z dnia 13 kwietnia 2018 r. wezwał WLGD do dokonania uzupełnień w ww. zakresie. Po ich uzupełnieniu ZWW w dniu 23 maja 2018 r. zaakceptował złożone sprawozdanie.

(dowód: akta kontroli str. 1161-1288)

³⁷ Nadane w polskiej placówce pocztowej w dniu 28 lutego 2018 r.

3.3. Ocena efektywności realizacji LSR, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 17 umowy ramowej (§ 6 pkt. 4 umowy ramowej), prowadzona była przez Zarząd Województwa poprzez m.in. kontrolę: terminowości ogłaszanych naborów, zakresu tematycznego wniosków oraz zasadności ogłaszania kolejnych naborów wniosków o przyznanie pomocy. Z wyjaśnień dyrektora Departamentu wynika, że liczba złożonych wniosków o przyznanie pomocy, zawieranie umów oraz wydatkowanie środków i osiąganie zakładanych wskaźników są na bieżąco monitorowane przez Departament, który przesyła comiesięczną informację z postępu w realizacji LSR do każdego LGD. Zarząd Województwa badał zasadność zmian w LSR, nie tylko pod kątem zastrzeżeń wskazanych w § 10 umowy ramowej, ale również w kontekście planowanych do osiągnięcia celów i wskaźników w realizacji LSR. Na badanie efektywności realizacji LSR składa się przeprowadzona przez Zarząd Województwa analiza liczby wniosków o przyznanie pomocy i wydawane zalecenia odnośnie weryfikacji zaplanowanych wskaźników oraz kryteriów wyboru.

(dowód: akta kontroli str1289-1347)

3.4. W wyniku przeprowadzonej 24 listopada 2016 r. kontroli w WLGD, Zarząd Województwa stwierdził niewypełnienie przez WLGD zobowiązania określonego w § 5 ust. 1 pkt 8, 15 i 24 umowy ramowej³⁸. W zaleceniach pokontrolnych ZWW zobowiązał WLGD do realizacji harmonogramu planu komunikacji, a w przypadku wystąpienia zmian, do jego bieżącej aktualizacji i przedkładania go do akceptacji, szkolenia członków organu decyzyjnego i pracowników biura LGD, zgodnie z planem określonym w załączniku nr 7 do umowy ramowej, a w przypadku wystąpienia zmian, do jego bieżącej aktualizacji i przedkładania do akceptacji oraz poinformowania o sposobie wykonania zaleceń do 31 marca 2017 r. WLGD pismem z dnia 20 grudnia 2016 r. zobowiązała się do wykonania zaleceń pokontrolnych oraz wniosła o akceptację zmian w realizacji planu komunikacji na 2016 r. i załączniku nr 7 do umowy ramowej³⁹.

W wyniku kontroli przeprowadzonej 15 grudnia 2016 r. w SDN nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku kontroli w WLGD, przeprowadzonej 26 października 2017 r. przez ZWW w oparciu o listę kontrolną stanowiącą załącznik nr 2 do Wytocznych MRIRW nr 4/2/2017⁴⁰ stwierdzono, że:

- a) w rejestrze doradztwa nie zaznaczono wszystkich wymaganych pól,
- b) ewidencja upoważnień do przetwarzania danych osobowych nie zawierała identyfikatora w systemie informatycznym,
- c) członkowie rady stowarzyszenia nie posiadają upoważnień do przetwarzania danych osobowych,
- d) nie wszystkie osoby reprezentujące członków organu decyzyjnego (osoby prawne) podczas głosowania posiadały stosowne pełnomocnictwa,

informacje o wyniku oceny operacji nie zawierały odniesienia do oceny w ramach poszczególnych kryteriów wyboru operacji. Zarząd Województwa zalecił⁴¹ usunięcie nieprawidłowości wskazanych w lit. a)-d) oraz rekomendował zamieszczenie informacji wskazanej w lit. e) do dnia 31 marca 2018 r. WLGD, pismem z 26 marca

³⁸ Zobowiązania te dotyczą rozpowszechniania informacji o zasadach przyznawania pomocy na realizację operacji w ramach LSR, zatrudniania pracowników o kwalifikacjach nie niższych niż określone w opisie stanowisk (załącznik nr 6 do umowy ramowej), szkolenia członków organu decyzyjnego i pracowników biura LGD zgodnie z planem (załącznik nr 7 do umowy ramowej).

³⁹ ZW powyższe zmiany zaakceptował.

⁴⁰ Wytoczne z 13 lipca 2017 r. w zakresie weryfikacji poprawności realizacji zobowiązań lokalnej grupy działania określonych w umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (dalej: wytoczne MRIRW nr 4/2/2017).

⁴¹ Pismo z 16 stycznia 2018 r.

2018 r., poinformowała o wykonaniu zaleceń i rekomendacji oraz stwierdziła, że w składzie organu decyzyjnego WLGD nie ma i nie było osób prawnych, w związku z powyższym zalecenia wskazane w lit. d) uznała za bezprzedmiotowe. ZWW nie uznając wyjaśnień WLGD za zasadne pismem z 11 kwietnia 2018 r. ponownie zalecił usunięcie nieprawidłowości uznanych przez WLGD za bezprzedmiotowe. ZWW wskazał, że zgodnie z załącznikiem nr 4 (Dane wszystkich członków organu decyzyjnego) do wniosku o wybór LSR w składzie organu decyzyjnego WLGD widnieją osoby prawne, które zgodnie z § 10 ust. 2 Statutu WLGD, biorąc udział w pracach organów WLGD działają przez ustawowego reprezentanta lub upoważnionego przedstawiciela. WLGD w dniach 19 kwietnia 2018 r. oraz 18 maja 2018 r. przedłożyła, dokumenty potwierdzające, że w organie decyzyjnym nie zasiadają osoby prawne. ZWW pismem z dnia 29 maja 2018 r. przyjął do wiadomości wyjaśnienia złożone przez WLGD.

W wyniku przeprowadzonej 14 września 2017 r. kontroli w SDN stwierdzono, że:

- a) ewidencja upoważnień do przetwarzania danych osobowych nie zawierała identyfikatora, w sytuacji gdy dane są przetwarzane w systemie informatycznym,
- b) nie udzielono upoważnień do przetwarzania danych osobowych dla członków rady stowarzyszenia,
- c) karta udzielonego doradztwa nie zawierała wszystkich pól,
- d) brakuje uzasadnienia oceny odnoszącej się do kryteriów wyboru oraz informacji czy operacja mieści się w limicie środków.

Zarząd Województwa zalecił usunięcie ww. nieprawidłowości wskazanych w lit. a)-d) oraz rekomendował, aby uzasadnienie przekazywane wnioskodawcom wraz z informacją o wyniku oceny zgodności operacji z LSR lub wyniku naboru uzupełnić o odniesienie do oceny w ramach poszczególnych kryteriów wyboru operacji. Ponadto, ZWW w wyniku przeprowadzonej w 2017 r. kontroli „zza biurka” stwierdził, że na stronie internetowej SDN nie zostały opublikowane obowiązujące załączniki do umowy ramowej⁴² i zalecił usunięcie tej nieprawidłowości. SDN pismem z 31 marca 2018 r. poinformowała o wykonaniu zaleceń oraz rekomendacji wynikających z obu kontroli. W wyniku kontroli „zza biurka” w 2018 r. ZWW stwierdził, że na stronie internetowej SDN nie zamieszczono załącznika nr 6 do umowy ramowej. (opisy stanowisk pracowników biura), pismem z 11 kwietnia 2018 r. wezwał SDN do opublikowania ww. załącznika. Pismem z 4 maja 2018 r. SDN poinformowała o wykonaniu zaleceń pokontrolnych.

ZWW zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 4/2/2017 sporządził karty weryfikacji poprawności realizacji zobowiązań LGD określonych w § 5 umowy ramowej (karta nadzoru), rok realizacji LSR: 2017.

(dowód: akta kontroli str. 1348-1552)

3.5. Zgodnie z harmonogramem planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia, stanowiącym załącznik do umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną nr 00016-6933-UM1510012/15 z 17 maja 2016 r., WLGD w I półroczu 2016 r. nie planowała naborów o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR, a w II półroczu 2016 r. zaplanowała i przeprowadziła dwa nabory. W 2017 r. WLGD planowała i przeprowadziła dwa nabory wniosków (po jednym w każdym półroczu). WLGD nie zmieniała harmonogramów naborów wniosków na lata 2016 – 2017.

⁴² Zobowiązania wynikające z § 5 pkt 24 lit. c umowy ramowej.

Zgodnie z harmonogramem planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia stanowiącym załącznik do umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną nr 00006-6933-UM1510021/15 z 17 maja 2016 r., SDN w I półroczu 2016 r. nie planowało naborów o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR, a w II półroczu 2016 r. zaplanowało i przeprowadziło sześć naborów. SDN nie planowało przeprowadzenia naborów w 2017 r.

SDN pismem z 26 lipca 2016 r. poinformowało ZWW o zmianach wprowadzonych w harmonogramie naborów, polegających na przesunięciu wszystkich planowanych naborów z zakresu przedsiębiorczości z I półrocza 2019 r. i I półrocza 2022 r. na II półrocze 2016 r.⁴³. Kolejna zmiana harmonogramu naborów, o której SDN poinformowało ZWW pismem z 12 maja 2017 r. wynikała z wysokości dostępnych środków finansowych. SWW w piśmie z 24 maja 2017 r. poinformował o odstąpieniu od akceptacji tych zmian z uwagi na osiągnięcie przez SDN wskaźników w ramach przedsięwzięć 1.1.1. Nowe lub przebudowane obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej i 3.1.1. Nowe lub przebudowane obiekty infrastruktury społeczno – kulturalnej lub rekreacyjno – sportowej.

(dowód: akta kontroli str. 1553-1556,1634-1635)

3.6. Zarząd Województwa uzgadniał terminy następujących naborów wniosków przeprowadzanych przez:

3.6.1. Stowarzyszenie „Dolina Noteci”

- a) nabory nr 1/2016, 2/2016, 3/2016, 4/2016 na przedsięwzięcia odpowiednio: 1.1.1 „Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej” (limit dostępnych środków 900 tys. zł), 2.1.1 „Tworzenie nowych miejsc pracy – utworzone przedsiębiorstwa” (limit dostępnych środków 2 mln zł) oraz „Tworzenie nowych miejsc pracy – rozwijane przedsiębiorstwa” (limit dostępnych środków 1 mln zł), 3.1.1 „Budowa lub przebudowa obiektów infrastruktury społeczno – kulturalnej i rekreacyjno sportowej” (limit dostępnych środków 900 tys. zł), z terminem składania wniosków od 25 listopada do 08 grudnia 2016 r.⁴⁴. ZWW pismem z 16 września 2016 r. poinformował SDN, że weryfikacja ogłoszenia o naborze będzie możliwa po zaakceptowaniu zmian lub podpisaniu aneksu do umowy ramowej⁴⁵. Ostatecznie ZWW w dniu 12 października 2016 r. dokonał akceptacji terminu naboru;
- b) ogłoszenia nr 1/2017/G, 2/2017/G, 3/2017/G na przedsięwzięcia w zakresie projektów grantowych odpowiednio: 1.1.1 „Budowa lub przebudowa obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” (limit dostępnych środków 300 tys. zł), 1.2.1 „Organizacja operacji turystycznych” (limit dostępnych środków 200 tys. zł) oraz 1.2.3 „Publikacje dotyczące obszaru” (limit dostępnych środków 100 tys. zł), z terminem naboru od 27.12.2016 r. do 09.01.2017 r.⁴⁶, który 9 grudnia 2016 r. został zaakceptowany przez ZWW;
- c) nabór nr 5/2017 na Przedsięwzięcie 3.1.1. „Budowa lub przebudowa obiektów infrastruktury społeczno - kulturalnej i rekreacyjno – sportowej”⁴⁷, (limit dostępnych środków 79 190,63 zł), z terminem naboru od 28 kwietnia

⁴³ Zmiana harmonogramu naborów została zaakceptowana przez ZWW pismem z 11 sierpnia 2016 r.

⁴⁴ Pismo SDN z 06 września 2016 r.

⁴⁵ SDN pismem z 30 września 2016 r. wniosło o zmianę w załącznikach do umowy ramowej.

⁴⁶ Pismo SDN z 26 października 2016 r. uzupełnione pismem z 28 listopada 2016 r.

⁴⁷ Pismo SDN z 17 marca 2017 r.

do 11 maja 2017 r. ZWW pismem z 28 marca 2017 r. wezwał SDN do uzupełnienia ogłoszenia oraz poinformował, że uzgodnienie naboru wniosków możliwe będzie po podpisaniu aneksu do umowy ramowej. Ostatecznie ZWW pismem z 24 maja 2017 r. wstrzymał decyzję o uzgodnieniu naboru wniosków z uwagi na osiągnięte zakładane w LSR wskaźniki;

- d) nabory nr 4/2017/G, 5/2017/G, 6/2017/G na przedsięwzięcia w zakresie projektów grantowych odpowiednio: 1.1.1 „Rozwój obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” (limit dostępnych środków 261 277,65. zł), 2.1.1 „Tworzenie nowych miejsc pracy – utworzone przedsiębiorstwa” (limit dostępnych środków 550 tys. zł), 3.1.1 „Rozwój infrastruktury społeczno – kulturalnej i rekreacyjno – sportowej” (limit dostępnych środków 79 190,63 zł) oraz 3.1.1 „Rozwój infrastruktury społeczno – kulturalnej i rekreacyjno – sportowej” (limit dostępnych środków 300 tys. zł)⁴⁸. Oba wnioski ZWW pozostawił bez rozpatrzenia z uwagi na nieuzupełnienie braków przez SDN, bądź z uwagi na zmianę terminów naborów i zmiany w LSR⁴⁹;
- e) nabory nr: 5/2018, 6/2018, 7/2018, 4/2018/G na przedsięwzięcia odpowiednio: 1.1.1 „Rozwój obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” (limit dostępnych środków 261 277,65 zł), 2.1.1 „Tworzenie nowych miejsc pracy – utworzone przedsiębiorstwa” (limit dostępnych środków 550 tys. zł), 3.1.1 „Rozwój infrastruktury społeczno – kulturalnej i rekreacyjno – sportowej” (limit dostępnych środków 80 169,63 zł) oraz 3.1.1 „Rozwój infrastruktury społeczno – kulturalnej i rekreacyjno – sportowej” – grant (limit dostępnych środków 300 tys. zł), z terminem naborów od 04 do 17 kwietnia 2018 r.⁵⁰. ZWW w piśmie z 21 marca 2018 r. zaakceptował terminy tych naborów.

3.6.2. Wielkopolską Lokalną Grupę Działania „Kraina Lasów i Jezior”

- a) nabór nr 1/2017 na przedsięwzięcie 1.1.1. „Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury społecznej” (limit dostępnych środków 3 mln zł) i nabór nr 2/2017 na Przedsięwzięcie 1.1.2. „Utrzymanie lub tworzenie nowych miejsc pracy w ramach rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej” (limit dostępnych środków 3,5 mln zł), z terminem naborów od 13 do 27 stycznia 2017 r.⁵¹. Termin naborów został przyjęty i zaakceptowany przez ZWW w dniu 28 grudnia 2016 r.;
- b) nabór nr 3/2017 na przedsięwzięcie 2.1.2. „Rozwój istniejących przedsiębiorstw”, z terminem naboru od 14 do 28 kwietnia 2017 r.⁵² (limit dostępnych środków 1 mln zł). Termin naborów został przyjęty i zaakceptowany przez ZWW w dniu 10 marca 2017 r.;
- c) nabór nr 4/2017 na przedsięwzięcie 2.1.1. „Zakładanie nowej działalności gospodarczej”, z terminem naboru od 04 do 18 grudnia 2017 r.⁵³ (limit dostępnych środków 500 tys. zł). Termin naborów został przyjęty i zaakceptowany przez ZWW w dniu 08 listopada 2017 r.;
- d) nabór nr 5/2018 na przedsięwzięcie 1.1.1. „Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury społecznej” (limit dostępnych środków 1 187 256,04. zł) i

⁴⁸ Pisma SDN z 27 grudnia 2017 r. oraz 5 lutego 2018 r.

⁴⁹ Pisma ZW z 7 lutego 2018 r. i 2 marca 2018 r.

⁵⁰ Pismo SDN z 27 lutego 2018 r.

⁵¹ Pismo WLGD z 28 listopada 2016 r. uzupełnione pismami z 16 grudnia 2016 r. i 22 grudnia 2016 r.

⁵² Pismo WLGD z 27 lutego 2017 r.

⁵³ Pismo WLGD z 02 listopada 2017 r.

nabór nr 6/2018 na przedsięwzięcie 1.1.2. „Utrzymanie lub tworzenie nowych miejsc pracy w ramach rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej” (limit dostępnych środków 2 756 982,38 zł), z terminem naboru od 30 stycznia do 13 lutego 2018 r.⁵⁴. Termin naborów został przyjęty i zaakceptowany przez ZWW w dniu 12 stycznia 2018 r.

Terminy naboru wniosków były uzgadniane przez dyrektor Departamentu PROW lub jej zastępców, upoważnionych przez Zarząd Województwa.

Każdorazowo uzgadniając terminy naborów wniosków ZWW informował LGD o wysokości dostępnych środków finansowych, stosownie do postanowień § 6 ust. 7 umowy ramowej.

(dowód: akta kontroli str. 1557-1808)

3.7. Badanie próby 70 wniosków o przyznanie pomocy w ramach wdrażania LSR złożonych w naborach przeprowadzonych przez WLGD, (tj. nr 3/2017 na przedsięwzięcie „Rozwój istniejących przedsiębiorstw”⁵⁵ i 4/2017 na przedsięwzięcie „Zakładanie nowej działalności gospodarczej”⁵⁶) oraz przeprowadzonych przez SDN, (tj. 3/2016 na przedsięwzięcie „Tworzenie nowych miejsc pracy – utworzone przedsiębiorstwa”⁵⁷ i „Tworzenie nowych miejsc pracy – rozwijanie przedsiębiorstwa”⁵⁸), wykazało, że ZWW dokonał weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy oraz dokumentacji potwierdzającej wybór operacji, zgodnie z art. 17 i 23 ust. 2 - 5 i 7 ustawy o RLKS, przy pomocy odpowiednich kart. W wyniku tych weryfikacji ZWW każdorazowo, w przypadku braków lub pomyłek w dokumentacji potwierdzającej wybór operacji wzywał LGD do uzupełnienia lub usunięcia braków, zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy o RLKS. Wszystkie objęte badaniem wnioski o przyznanie pomocy zawierały istotne braki, błędy lub wymagały złożenia wyjaśnień. Badanie wniosków wykazało ponadto, że w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, ZWW wzywał podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do zawarcia umowy, a w przypadku gdy nie zostały spełnione warunki przyznania pomocy informował podmiot o odmowie przyznania tej pomocy. Każdorazowo - w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy ZWW wyznaczył podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Do czasu kontroli NIK, ZWW nie zawarł umów o przyznanie pomocy w wyniku ogłoszonego przez WLGD naboru wniosków nr 4/2017 na przedsięwzięcie 2.1.1. „Zakładanie nowej działalności gospodarczej”⁵⁹.

WLGD pismem z 10 października 2017 r., a SDN pismem z 20 listopada 2017 r. poinformowała SWW o wprowadzeniu do procedury przeprowadzania naborów oraz oceny i wyboru operacji, możliwości wzywania wnioskodawców do uzupełnienia braków/złożenia wyjaśnień.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że obowiązująca na moment podpisania umów ramowych ustawa o RLKS szczegółowo regulowała sposób postępowania w zakresie ogłaszania i przeprowadzania naborów przez lokalne grupy działania. Kwestia uzupełnienia braków i oczywistych omyłek we wnioskach o przyznanie pomocy została również uregulowana w tejże ustawie, a kompetencje w tym zakresie otrzymał Zarząd Województwa. Zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy o RLKS w razie stwierdzenia, że wniosek o udzielenie wsparcia zawiera braki lub oczywiste

⁵⁴ Pismo WLGD z 20 grudnia 2017 r., uzupełnione pismami z 10 stycznia 2018 r. i 12 stycznia 2018 r.

⁵⁵ W limicie środków wybranych przez WLGD mieściły się wszystkie (11) wnioski o przyznanie pomocy.

⁵⁶ W limicie środków wybranych przez WLGD mieściło się 10 z 15 wniosków o przyznanie pomocy.

⁵⁷ W limicie środków wybranych przez SDN mieściły się wszystkie (33) wnioski o przyznanie pomocy.

⁵⁸ W limicie środków wybranych przez SDN mieściły się 4 z 11 wniosków o przyznanie pomocy.

⁵⁹ Wpływ wniosków do Urzędu w dniu 29 stycznia 2018 r.

omyłki, Zarząd Województwa wzywa podmiot ubiegający się o wsparcie do usunięcia tych braków lub poprawienia oczywistych omyłek w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Zatem właściwość dotycząca wzywania do uzupełnienia braków we wnioskach i poprawy oczywistych omyłek nie została przydzielona lokalnym grupom działania. Powyższe również potwierdzają zapisy Wytycznych nr 1/1/2015 z dnia 4 grudnia 2015 r. (oraz ich nowelizacja - Wytyczne nr 2/1/2016 z dnia 30 sierpnia 2016 r.). Większe kompetencje lokalne grupy działania otrzymały dopiero od niedawna, w wyniku wejścia w życie Ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw. Art. 14 ww. ustawy wprowadził zmiany w Ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, polegające na możliwości wezwania podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przez lokalne grupy działania. Zakres wezwania został sprecyzowany i dotyczy złożenia wyjaśnień lub przedłożenia dokumentów, które są niezbędne do oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia. Kwestia ta została następnie zaimplementowana do Wytycznych nr 6/4/2017 z dnia 2 października 2017 r., będących aktualizacją Wytycznych nr 2/1/2016. Tym samym dopiero ww. przepisy umożliwiły lokalnym grupom działania zastosowanie w swoich procedurach mechanizmu wzywania wnioskodawców do uzupełnień wniosków o przyznanie pomocy w zakresie wyżej opisanym. Intencją zmiany jest polepszenie jakości składanych wniosków już na etapie lokalnych grup działania, przez co do Zarządu Województwa powinny trafiać wnioski lepiej przygotowane. Jeżeli proces uzupełnień na poziomie lokalnych grup działania będzie efektywny, w konsekwencji pozwoli na skrócenie terminu oczekiwania na wynik weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 1870-2011, 3526-3527, 3531-3532)

3.8. Umowa ramowa zawarta z WLGD była dwukrotnie zmieniana, tj. aneksem nr 1 z 06 czerwca 2017 r. w związku z pismem MRiRW⁶⁰, oraz aneksem nr 2 z 26 października 2017 r. z powodu wprowadzenia zmian LSR w zakresie m. in. warunków przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania 19.2.

Umowa ramowa zawarta z SDN była pięciokrotnie zmieniana:

- aneksem nr 1 z 22 sierpnia 2016 r. z powodu wprowadzenia zmian w LSR w zakresie m. in. zmian w statucie SDN, w procedurze i ewaluacji LSR, planie działania w zakresie podziału środków (przesunięcie na pierwszy „kamień milowy”), zmian organizacyjnych i redakcyjnych,
- aneksem nr 2 z 09 grudnia 2016 r. w wyniku wprowadzenia zmian w ocenach lokalnych kryteriów projektów grantowych, przesunięcia środków na promocję turystyczną obszaru (na pierwszy kamień milowy) oraz zmian redakcyjnych,
- aneksem nr 3 z 07 kwietnia 2017 r. z powodu wprowadzenia zmian w LSR w zakresie m.in. doprecyzowania podziału kryteriów dla projektów grantowych, skorygowania liczby i kwoty grantu w opisie projektów grantowych, usunięcia zapisu dotyczącego wkładu rzeczowego w projektach grantowych, zwiększenia budżetu na projekty współpracy, przesunięcia niewykorzystanych środków z przedsięwzięć dotyczących tworzenia przedsiębiorczości na rozwój przedsiębiorczości oraz w ramach rozwoju infrastruktury turystycznej na rozwój infrastruktury społeczno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej,
- aneksem nr 4 z 01 czerwca 2017 r. w związku z pismem MRiRW⁶¹,
- aneksem nr 5 z 16 marca 2018 r. z powodu zmiany przepisów i wytycznych⁶².

⁶⁰ Z dnia 18 maja 2017 r., sygn. ROW.wrt.513.1.2017.

⁶¹ Ibidem.

⁶² W tym. m. in. Wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 z 18 sierpnia 2017 r. w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW na lata 2014-2020, nowelizacji ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o

(dowód: akta kontroli str. 2390-2840)

3.9. Realizacja umów ramowych i udzielanie wsparcia na działanie LEADER nie była przedmiotem kontroli i audytu wewnętrznego.

Była natomiast przedmiotem trzech kontroli przeprowadzonych przez ARiMR⁶³, w zakresie:

- 1) prawidłowości i terminowości wykonywania zadań delegowanych w ramach PROW na lata 2014-2020 w zakresie działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w ramach poddziałania 19.1. Wsparcie przygotowawcze”. Nie sformułowano zaleceń;
- 2) poprawności i terminowości wykonywania zadań delegowanych w zakresie przeprowadzania czynności kontrolnych, przestrzegania przez podmiot wdrażający procedur przeprowadzania czynności kontrolnych w zakresie działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałania 19.1. Wsparcie przygotowawcze”. Nie sformułowano zaleceń;
- 3) prawidłowości i terminowości wykonywania zadań delegowanych w ramach PROW na lata 2014-2020 w zakresie działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, dla poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w zakresie projektów grantowych”⁶⁴.

(dowód: akta kontroli str. 1121-1127)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁶⁵ (dalej: rozporządzenie MRiRW w sprawie wsparcia operacji LSR), w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania wniosku o przyznanie pomocy zarządowi województwa przez LGD, zarząd województwa wzywa podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do zawarcia umowy - w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy.

W dwóch przypadkach (na 55), w ramach naboru wniosków przeprowadzonych przez SDN w dniach od 25 listopada do 8 grudnia 2016 r., wezwanie do zawarcia umowy nastąpiło po upływie trzech miesięcy i czternastu dni oraz trzech miesięcy i dwunastu dni od przekazania wniosków⁶⁶.

(dowód: akta kontroli str. 1871, 1927-1932, 1955-1964)

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wyjaśnił, że wydawane w trakcie wdrażania LSR dodatkowe wytyczne, znacznie zwiększają zakres czynności, do jakich zobowiązani są pracownicy Urzędu, co przy jednoczesnych niskich limitach pomocy technicznej, przekładających się na nieadekwatny do poziomu obciążenia pracą

zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1460), ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 140).

⁶³ Na podstawie umowy z dnia 28 maja 2015 r. nr 15/2015_DDD-UM15, zawartej z Samorządem Województwa Wielkopolskiego.

⁶⁴ Do 7 czerwca 2018 r. ARiMR nie sformułowała zaleceń.

⁶⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 772 ze zm., w jego brzmieniu w okresie od 3 września 2016 r. do 8 września 2017 r.

⁶⁶ Przy obliczaniu dni uwzględnione zostały okresy zawieszenia terminów, o których mowa w § 24 ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

stan zatrudnienia, skutkuje opóźnieniem w ocenie wniosków. Ocena ta musi odbywać się z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa oraz procedur, do których stosowania zobowiązani są pracownicy.

(dowód: akta kontroli str. 592-609)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W objętych badaniem NIK wnioskach o przyznanie pomocy zidentyfikowano przypadek, w którym beneficjentem był współmałżonek dyrektora biura LGD. Dyrektor biura udzielił temu beneficjentowi doradztwa. Wstępnej oceny wniosku dokonał, co prawda, inny pracownik biura LGD wraz z przewodniczącym Rady. NIK zwraca jednak uwagę na brak mechanizmu zapewnienia bezstronności i transparentności przebiegu całego procesu wyboru operacji, w tego rodzaju sytuacjach. Zgodnie z treścią art. 37 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020⁶⁷, właściwa instytucja przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 1813-1869, 2317-2389)

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że pracownicy Urzędu weryfikują, czy zapisy regulaminów i procedur LGD związanych z wyborem operacji, także przy ich aktualizacji, zapewniają bezstronność oraz unikanie konfliktu interesów w odniesieniu do pracowników biura LGD.⁶⁸ Jednakże obowiązująca do stosowania przez Zarząd Województwa procedura oceny dokumentacji związanej z wyborem operacji nie przewiduje takiej weryfikacji. Procedura taka nie została także przewidziana w odniesieniu do krewnych lub powinowatych pracowników biura LGD.

(dowód: akta kontroli str. 1809-1811)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przestrzeganie przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego postanowień umów ramowych zawartych z LGD. Na sformułowanie tej oceny nie miała wpływu stwierdzona nieprawidłowość.

4. Efekty rozdysponowania środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2020

4.1. W umowach ramowych została rozdysponowana kwota 295.321.323,24 zł środków finansowych na realizację LSR, w tym 235.805.206,24 zł na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) oraz 52.700.012,88 zł na wsparcie funkcjonowania LGD (poddziałanie 19.4). Ustalona w umowach ramowych kwota środków finansowych na wsparcie funkcjonowania LGD stanowiła 22,37% kwoty wsparcia wdrażania operacji w ramach LSR⁶⁹.

(dowód: akta kontroli str. 2841)

⁶⁷ Dz. U. z 2017 poz. 1460 ze zm.

⁶⁸ Zgodnie z Wytycznymi MRIRW nr 6/4/2017.

⁶⁹ W poszczególnych LGD wahała się w przedziale od 16,56% do 25%. Wszystkie zawarte umowy ramowe na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR były tzw. LSR jednofunduszowymi. Według art. 35 ust. 2 rozporządzenia 1303/2013 oraz PROW (pkt 8.2.14.3.3.6.) stawka procentowa w przypadku LSR jednofunduszowych powinna się kształtować w przedziale pomiędzy 17%-25%. Powyżej wskazana wartość procentowa niższa niż określona w ww. rozporządzeniu 1303/2013 oraz PROW (pkt 8.2.14.3.3.6) uwarunkowana jest limitami określonymi w załączniku nr 6 do regulaminu konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

4.2. W ramach poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020:

- a) liczba złożonych wniosków o przyznanie pomocy wynosiła 1436, w tym: w 2016 r. - 314, w 2017 - 996, w I kwartale 2018 r. - 126,
- b) liczba zawartych umów, na podstawie których pomoc została przyznana wynosiła 677, w tym: w 2016 r. - 0, w 2017 r. - 589, w I kwartale 2018 r. - 88,
- c) liczba złożonych wniosków o płatność wynosiła 479, w tym: w 2016 r. - 0, w 2017 r. - 349, w I kwartale 2018 r. - 130,
- d) kwota wnioskowanego wsparcia wynosiła 29.088.711,10 zł, w tym: w 2016 r. -0,00 zł, w 2017 r. - 19.571.823,75 zł, w I kwartale 2018 r. - 9.516.887,35 zł,
- e) kwota zrealizowanych płatności wynosiła 12.019.726,27 zł, w tym: w 2016 r. - 0,00 zł, w 2017 r. - 8.025.532,85 zł, w I kwartale 2018 r. - 3.994.193,42 zł.

W ramach poddziałania 19.4 PROW 2014 – 2020:

- a) liczba złożonych wniosków o przyznanie pomocy wynosiła 29, w tym: w 2016 r. - 29, w 2017 r. i I kwartale 2018 r. - 0,
- b) liczba zawartych umów, na podstawie których pomoc została przyznana wynosiła 29, w tym: w 2016 r. - 29, w 2017 r. i I kwartale 2018 r. - 0,
- c) liczba złożonych wniosków o płatność wynosiła 3, w tym: w 2016 r. - 0, w 2017 r. - 3, w I kwartale 2018 r. - 1,
- d) kwota wnioskowanego wsparcia wynosiła 1.184.000,00 zł: w 2016 r. -0,00 zł, w 2017 r. - 414.000,00 zł, w I kwartale 2018 r. - 770.000,00 zł,
- e) kwota zrealizowanych płatności wynosiła 16.000,00 zł, w tym: w 2016 r. i 2017 r. - 0,00 zł, w I kwartale 2018 r. - 16.000,00 zł.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego przekazał w 2017 r. ARiMR sprawozdania, o których mowa w § 3 rozporządzenia MRiRW z dnia 13 sierpnia 2015 r. w sprawie danych niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁷⁰. Z wyjątkiem dwóch sprawozdań⁷¹ były one przekazane z zachowaniem terminów określonych w § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Według stanu na koniec I kwartału 2018 r. do WLGD wpłynęło 65 wniosków o przyznanie pomocy na poddziałanie 19.2 PROW 2014 – 2020, w tym 49 wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji (dotyczy operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD) w ramach LSR, złożonych przez wnioskodawców niebędących członkami LGD, co stanowiło 75% ogółu.

Liczba wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji, złożonych w ramach LSR⁷², którym ZWW odmówił wsparcia, złożonych przez wnioskodawców niebędących członkami WLGD wyniosła 2, tj. 4,08% ogólnej liczby wniosków, którym ZWW odmówił wsparcia na wdrażanie operacji LSR (które miały być realizowane przez podmiot inny niż LGD).

Według stanu na koniec I kwartału 2018 r. do SDN wpłynęło 81 wniosków o przyznanie pomocy na poddziałanie 19.2 PROW 2014 – 2020, w tym 29 wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji (dotyczy operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD) w ramach LSR, złożonych przez wnioskodawców niebędących członkami LGD, co stanowiło 35,8% ogółu.

⁷⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1397.

⁷¹ Sprawozdania miesięczne, wg stanu na 31 marca i 30 listopada zostały przekazane w siódmym (a nie szóstym) dniu roboczym następującym po dniu, na który jest sporządzenie sprawozdanie.

⁷² Dotyczy operacji, które miały być realizowane przez podmiot inny niż LGD

Liczba wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji złożona w ramach LSR⁷³, którym ZWW odmówił wsparcia, złożonych przez wnioskodawców niebędących członkami SDN wyniosła 4, tj. 4,94% ogólnej liczby wniosków którym ZWW odmówił wsparcia na wdrażanie operacji LSR (które miały być realizowane przez podmiot inny niż LGD).

(dowód: akta kontroli str. 2843-2844, 2860-2927)

4.3. Do końca 2017 r. SWW zatwierdził do realizacji 599 operacji w ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju oraz zakończył 23 z nich. Łączna kwota środków przyznanych w umowie na realizację poszczególnych operacji zatwierdzonych do realizacji (poddziałanie 19.2) wynosiła 87 419 667,72 zł – co stanowiło ok. 37% limitu przewidzianego w umowach ramowych⁷⁴, natomiast na realizację operacji zakończonych wypłacono kwotę 1 368 732,85 zł, tj. ok. 1% ww. limitu.

W 2017 r. złożone zostały trzy wnioski o płatność w kwocie 414 tys. zł na bieżące funkcjonowanie LGD. Do końca 2017 r. nie dokonano z tego tytułu płatności.

Wskaźniki dotyczące operacji zakończonych, dla których płatność końcowa została wypłacona beneficjentowi wyniosły:

- 25 utworzonych miejsc pracy,
- 25 utrzymanych miejsc pracy,
- 24 630 osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury drogowej w zakresie wyłączenia społecznego,
- 2 operacje ukierunkowane na innowacje,
- 130 grantobiorców.

Ze sprawozdań za 2017 r. z realizacji 29 LSR wynikało m. in., że finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w realizowanych LSR według zawartych umów o przyznaniu pomocy wynosiła od 11,33% (LGD Krajna Złotowska) do 58,37% (Stowarzyszenie Dolina Noteci). W 17 LGD w odniesieniu do operacji zakończonych (poddziałanie 19.2) nie odnotowano finansowej realizacji celów oraz przedsięwzięć, a w pozostałych 12 LGD – wynosiła ona od 0,4% do 7,57%.

W przypadku rzeczowej realizacji celów oraz przedsięwzięć 16 LGD nie odnotowało w sprawozdaniach realizacji żadnego wskaźnika rezultatu, a 13 LGD wykazało realizację wskaźników rezultatu, w szczególności utworzone miejsca pracy na poziomie od 2% do 23,53%.

(dowód: akta kontroli str. 2928-2946)

4.4. Z wyjaśnień kierownika Oddziału Monitoringu wynikało, że Urząd, mając na uwadze § 8 ust. 1 i ust. 3 umowy ramowej, gromadzi dla wszystkich LGD dane, z podziałem na poddziałania 19.2, 19.3 i 19.4, obejmujące etap od złożenia wniosku do wypłaty środków finansowych przez ARMIR. Opracowana w Urzędzie baza danych (pliki excel) podlega bieżącej aktualizacji w zakresie liczby: złożonych wniosków o przyznanie pomocy, wniosków odrzuconych i wycofanych, podpisanych umów i umów rozwiązanych, złożonych wniosków o płatność, wystawionych zleceń płatności i środków wypłaconych. Zgromadzone dane mają pozwolić na monitorowanie poziomu każdego ze wskaźników produktu, który został przewidziany do realizacji oraz stopnia wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w latach 2016-2018. Natomiast ustalanie poziomu wskaźników w ww. okresie nastąpi po zakończeniu 2018 r. Ponadto,

⁷³ Dotyczy operacji, które miały być realizowane przez podmiot inny niż LGD

⁷⁴ Kwota limitu wynosi 235.805.206,24 zł.

kierownik Oddziału Monitoringu wyjaśniła, że SWW comiesięcznie wysyła do każdej LGD informację o: stanie realizacji wniosków, które wpłynęły do UMWW, liczbie podpisanych umów i wypłaconych kwotach.

Z danych posiadanych przez SWW na bieżącym etapie realizacji LSR nie jest możliwe określenie czy istnieje zagrożenie obniżenia/szansa na podwyższenie kwoty środków na realizację LSR w przypadku WLGD i SDN. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że jest to uzależnione od oceny wszystkich złożonych wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 2947-2968, 3526-3527)

4.5. Do końca I kwartału 2018 r. przedstawiciele SWW przeprowadzili u beneficjentów poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020, dwie kontrole na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy PROW (kontrole na miejscu⁷⁵ i ex post⁷⁶). Inicjacja procesu przeprowadzania czynności kontrolnych w ramach PROW następowała w przypadku kontroli na miejscu na etapie wniosków o płatność i kontroli ex post w wyniku typowania w Departamencie Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych ARIMR.

(dowód: akta kontroli str. 2969)

4.6. W wyniku przeprowadzonych przez przedstawicieli SWW kontroli u beneficjentów poddziałania 19.2 PROW 2014-2020 nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 2988-3008)

4.7. Do końca I kwartału 2018 r. ZWW zastosował w siedmiu umowach kary administracyjne na podstawie § 10 ust. 15 i 16 umów o przyznanie pomocy beneficjentom poddziałania 19.2, w łącznej kwocie 63.219,77 zł

(dowód: akta kontroli str. 3009)

4.8. Badaniem objęto osiem wniosków o płatność złożonych przez beneficjentów poddziałania 19.2 PROW 2014-2020⁷⁷. Sześć z tych wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie – UMWW wystawił zlecenia płatności, po uprzedniej ich weryfikacji – przy pomocy karty weryfikacji w zakresie zgodności z umową o przyznanie pomocy oraz z postanowieniami § 29 ust. 1 – 3 oraz § 30 ust. 1-4 rozporządzenia MRiRW w sprawie wsparcia operacji LSR. Do czasu kontroli NIK, ZWW nie zakończył weryfikacji dwóch wniosków o płatność⁷⁸. Weryfikując ww. wnioski o płatność ZWW nie przeprowadził wizyt w miejscu, kontroli na miejscu oraz kontroli w trybie art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy PROW (§ 9 ust. 7 umowy o przyznanie pomocy). W wyniku weryfikacji jednego z tych wniosków, ZWW zastosował karę administracyjną, stosownie do § 10 ust. 15 lub 16 umowy o przyznanie pomocy, w związku z naruszeniem przez beneficjenta § 3 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunków dokonywania mniejszych kwot pomocy oraz pomocy technicznej⁷⁹.

(dowód: akta kontroli str. 3264-3523)

4.9. Według stanu na koniec I kwartału 2018 r. ZWW zażądał od trzech beneficjentów poddziałania 19.2 (§ 13 umowy o przyznanie pomocy) zwrotu kwoty

⁷⁵ art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013

⁷⁶ art. 52 rozporządzenia wykonawczego nr 809/2014

⁷⁷ Cztery wnioski złożone przez beneficjentów korzystających ze wsparcia na podejmowanie działalności gospodarczej i cztery złożone przez beneficjentów korzystających ze wsparcia na rozwijanie działalności gospodarczej.

⁷⁸ Stan na dzień 25 maja 2018 r.

⁷⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 396.

47.523,89 zł nienależnie lub nadmiernie pobranej pomocy. Zwrócona została kwota 47.523,89 zł.

(dowód: akta kontroli str. 3010)

4.10. Przedstawiciele Zarządu Województwa, do końca I kwartału 2018 r. przeprowadzili osiem kontroli realizacji umów o przyznanie pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD, w ramach poddziałania 19.4.

(dowód: akta kontroli str. 3011-3012)

4.11. W wyniku tych kontroli⁸⁰, SWW stwierdził brak zgodności terminu spotkania/konsultacji z harmonogramem realizacji planu komunikacji⁸¹, niezastosowanie środków przekazu zgodnie z planem komunikacji oraz realizowanie działań informacyjno – promocyjnych niezgodnie z Księgą Wizualizacji PROW 2014 – 2020⁸². Inicjacja procesu przeprowadzania czynności kontrolnych w ramach PROW następowała w wyniku typowania w Departamencie Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych ARIMR.

(dowód: akta kontroli str. 3014-3036)

4.12. Do końca I kwartału 2018 r. Zarząd Województwa nie naliczył kar administracyjnych przewidzianych w umowie o przyznanie pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD (§ 8 ust. 3 i 4 umowy), nie żądał również od LGD zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej pomocy, w tym wpłaconej zaliczkowo lub tytułem wyprzedającego finansowania (§ 11 umowy o przyznanie pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD).

(dowód: akta kontroli str. 3037-3038)

4.13. Do Urzędu w dniu 30 listopada 2017 r. wpłynął wniosek SDN o płatność w ramach poddziałania 19.4. „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” objętego PROW na lata 2014-2020. ZWW wstępnej weryfikacji wniosku dokonał 1 grudnia 2017 r.⁸³. Pismem z 20 marca 2018 r. wezwał SDN do usunięcia braków i złożenia wyjaśnień dotyczących przedmiotowego wniosku m.in. w zakresie realizacji planu komunikacji wartości wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji operacji lub transzy, braków deklaracji ZUS i dowodów wpłat z tego tytułu, braku dowodu wpłat zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy, braku potwierdzenia wypłaty wynagrodzeń, nie oznaczenia na wyciągu bankowym pozycji, pod którą została ujęta w wydzielonej rachunkowości. SDN 13 kwietnia 2018 r. uzupełniła braki we wniosku i złożyła wyjaśnienia. Do dnia zakończenia kontroli NIK, ZWW nie rozpatrzył ww. wniosku.

Zarząd Województwa analizował informacje monitorujące realizację operacji (§ 5 ust. 2 pkt 6, § 6 ust. 5 umowy o przyznanie pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD) złożone przez SDN za okres od 19 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. i od 19 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. oraz przez WLGD za okres od 19 lipca 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. Każdorazowo, w przypadku stwierdzenia braków lub konieczności złożenia wyjaśnień ZWW wzywał LGD do ich uzupełnienia. Natomiast nie zostały poddane analizie przez ZWW informacje monitorujące złożone przez WLGD za okres od 19 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. i od 19 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2017 r.

⁸⁰ Badaniu kontrolnemu poddano dwie kontrole przeprowadzone przez SW w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Krajna Złotowska” oraz Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”.

⁸¹ LGD podała, że wynika to z przesunięcia naborów wniosków oraz zamian w LSR.

⁸² LGD podała, że zastosuje się do wskazań pokontrolnych.

⁸³ Weryfikacja odbywała się w oparciu o kartę weryfikacji wniosku o płatność PROW 2014-2020, K-1/355, KP-611-355-ARIMR/2/z.

(dowód: akta kontroli str. 3039-3259)

Naczelnik Wydziału Płatności oraz Zamówień Publicznych Departamentu wyjaśnił, że umowa o przyznaniu pomocy ani rozporządzenie MRiRW w sprawie wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji nie określa terminu weryfikacji oceny informacji monitorujących. Jeśli informacje te nie są weryfikowane na bieżąco, to weryfikacja następuje przed oceną wniosku o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 3260-3261)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W § 32 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW w sprawie wsparcia operacji LSR⁸⁴, stanowi się, że w przypadku wniosku o przyznanie pomocy na operacje w zakresie innym niż podejmowanie działalności gospodarczej, wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy dokonuje się niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu tego wniosku, w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

Jeden wniosek dotyczący płatności pośredniej w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020, na operację w zakresie rozwijania działalności gospodarczej, spośród ośmiu objętych kontrolą, został złożony przez beneficjenta w UM w dniu 22 stycznia 2018 r. i do czasu kontroli NIK nie został rozpatrzony. ZWW nie wzywał beneficjenta do uzupełnienia lub usunięcia braków w tym wniosku, nie zakończył również jego weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 3265)

2. Pomimo złożenia przez LGD w dniu 30 listopada 2017 r. wniosku o płatność o przyznanie pomocy na wsparcie jej funkcjonowania, ZWW dopiero w dniu 20 marca 2018 r. wezwał to stowarzyszenie do usunięcia braków i złożenia wyjaśnień, co naruszało postanowienia § 17 ust. 1 rozporządzenia MRiRW z 23 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020⁸⁵, zgodnie z którym wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy dokonuje się niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 3132-3174)

Składając wyjaśnienia dotyczące dwóch ww. nieprawidłowości, Naczelnik Wydziału Płatności i Zamówień Publicznych wyjaśnił, że Program PROW cieszy się bardzo dużą popularnością, co przekłada się na dużą liczbę podpisanych umów o przyznanie pomocy, a w konsekwencji na liczbę wniosków o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 19.2 i 19.4. Działanie LEADER jest tylko jednym z działań w ramach PROW 2014-2020, w związku z którym wpływają wnioski do Oddziału Płatności, takie wnioski wpływają także w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich w zakresie projektów infrastruktury drogowej i wodno-kanalizacyjnej oraz Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” na lata 2014-2020. W Wydziale wnioski o płatność rozpatrywane są wg kolejności wpływu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na wnioski dotyczące podejmowania działalności gospodarczej, gdzie termin wypłaty środków

⁸⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 772 ze zm.

⁸⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1822.

wynosi 30 dni. Jednocześnie Naczelnik wyjaśnił, że Oddział Płatności liczy obecnie siedem osób, natomiast na przełomie lat 2017/2018 było ich pięć, w tym jedna na zwolnieniu lekarskim, oraz że wnioski dotyczące zwiększenia stanu kadrowego oraz problemy zachowania terminowej realizacji zadań były zgłaszane bezpośrednio przełożonemu.

(dowód: akta kontroli str. 3260-3261, 3263)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, efekty rozdysponowania przez ZWW środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2012.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁶, wnosi o podjęcie niezbędnych działań organizacyjnych zapewniających terminowe weryfikowanie i rozpatrywanie wniosków o przyznanie pomocy oraz o płatność.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 25 czerwca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Aleksandra Koszarek
Inspektor kontroli państwowej

Aleksandra Koszarek
.....
podpis

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

G. Malesiński
.....
podpis

⁶⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.

